

ให้อยู่ต่ำกว่าฐานะ เพื่อหลีกเลี่ยงความเสี่ยงภัยในชีวิต

ดร.อารีย์ เชื้อเมืองพาน

รองศาสตราจารย์
คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

เกริ่นนำ

โลกที่ไร้พรมแดนเช่นยุคปัจจุบันนี้ การรับรู้ข่าวสารที่เกิดขึ้นกับคนบนโลกนี้ง่ายดายเหมือนพลิกฝ่ามือ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในซีกโลกหนึ่ง คนที่อยู่อีกซีกโลกหนึ่งก็สามารถรับรู้ได้ เมื่อโลกไร้พรมแดนในการสื่อสารก็เกิดปรากฏการณ์หนึ่งขึ้น ปรากฏการณ์นั้นก็คือ การเลียนแบบพฤติกรรมของคน ถ้ามัวแต่ทำตามที่เราชอบพฤติกรรมของคนๆหนึ่ง ที่คนในยุคนี้เรียกว่า “ไอดอล” (Idol) คำตอบก็คือไม่ผิดหากพฤติกรรมดังกล่าวไม่ผิดกฎหมาย กอปรกับทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพในการดำเนินชีวิต แต่พฤติกรรมบางอย่างนั้นแม้ไม่ผิดกฎหมายแต่อาจจะผิดจารีตประเพณี และศีลธรรมอันดี ซึ่งการกระทำดังกล่าวจะก่อให้เกิดภัยให้แก่ชีวิตตนเองได้ เช่น เราเกิดมีจิตไปชอบดาราคณหนึ่งมีหน้าตาน่ารัก ติดตามข่าวสารผ่านอินสตาแกรม (Instagram) จนทราบถึงลักษณะการดำเนินชีวิตของดาราคณนั้นจนชื่นชอบยกให้เป็นไอดอลของชีวิต และก็พยายามทำหรือเลียนแบบพฤติกรรมที่ดาราคณนั้นทำอยู่ ไม่ว่าจะเป็นการทำศัลยกรรม รวมถึงการเลือกซื้อเลือกใช้สินค้าที่ดาราคณนั้นใช้ ดาราหลายคนก็อาศัยช่องทางดังกล่าวเสนอขายสินค้าให้กับผู้ที่ชื่นชอบตนเองจนสามารถสร้างรายได้เป็นกอบเป็นกำ และมีข่าวที่นำเสนอออกมาที่ดารากลุ่มพวกนี้มักจะนำเงินไปสร้างช่องทางในการสื่อสารปลอมเช่น อินสตาแกรม (Instagram) หรือ เฟสบุ๊ก (Facebook) เพื่อหลอกขายสินค้าให้กับคนที่ชื่นชอบดาราคณนั้น สิ่งทีกล่าวมานั้นต้องการสื่อให้เห็นว่า การดำเนินชีวิตเช่นนั้นไม่ได้สร้างความมั่นคงให้กับชีวิตแก่คนทำเพราะตนเองตกเป็นเหยื่อเพราะความหลง พอถูกความหลงครอบงำแล้วย่อมถูกชักจูงได้ง่ายเพราะไม่มีสติ การกระทำใด ๆ ที่ขาดสติล้วนเป็นการเพิ่มความเสี่ยงภัยในชีวิตมากขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ภัยในชีวิตคืออะไร

ความหมายจาก พจนานุกรมแปล ไทย-ไทย ราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายไว้ว่า “ภัย” หมายถึง สิ่งที่น่ากลัวอันตราย สิ่งที่ทำให้เกิดความเสียหายเดือดร้อน หากจะกล่าวสรุปง่าย ๆ เพื่อความเข้าใจ ภัย ก็คือ สิ่งที่สร้างความเดือดร้อน อะไรก็ตามที่สร้างความเดือดร้อนสิ่งนั้นก็ภัย ซึ่งในการดำเนินชีวิตของคนเราบนโลกนี้ก็มักมีโอกาสประสบกับภัยต่างๆ มากมาย ซึ่งภัยเหล่านั้นได้สร้างความเดือดร้อนให้กับทุกชีวิตที่เข้าไปเกี่ยวข้อง ดังนั้น “ภัยในชีวิต” ก็คือ สิ่งที่สร้างความเดือดร้อน ความเสียหายให้แก่ชีวิตของเรา ซึ่งในชีวิตของคนเราไม่ว่าจะอยู่ในสถานะใดก็ตามย่อมหนีไม่พ้นที่จะมีโอกาสประสบภัยดังต่อไปนี้

1. **ภัยทางธรรมชาติ (Natural Perils)** เป็นภัยที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เมื่อเกิดขึ้นแล้วมีผลกระทบสร้างความเดือดร้อนและความเสียหายให้กับคนในโลกนี้ไม่มากนักน้อย มากสุดถึงกับสูญเสียชีวิต น้อยสุดก็สูญเสยสติคือทำให้ตกใจ ภัยธรรมชาติที่ส่งผลกระทบสร้างความเดือดร้อนและเสียหายต่อคนก็คือภัยที่เกิดจากธาตุทั้ง 4 ซึ่งประกอบไปด้วย

❖ **ภัยอันเกิดจากดิน** ในปัจจุบันเรามักจะได้ยินข่าวและบางคนอาจจะเคยประสบเหตุการณ์ดังกล่าวอันเนื่องมาจากภัยจากดินทั้งดินถล่ม หรือแผ่นดินไหว ภัยดังกล่าวคงไม่มีใครจะปฏิเสธว่าไม่ได้สร้างความเสียหายให้กับคนหรือสิ่งมีชีวิตในโลกใบนี้ โดยเฉพาะแผ่นดินไหวที่คร่าชีวิตและสร้างความเสียหายด้านเศรษฐกิจเป็นจำนวนมาก และนับวันก็เกิดแผ่นดินไหวถี่และมีระดับความรุนแรงมากขึ้น และภัยจากแผ่นดินไหวยังเป็นปฐมเหตุที่ทำให้เกิดภัยทางน้ำที่รุนแรงที่เราจะรู้จักกันในนาม “สึนามิ” ที่มักเกิดหลังจากแผ่นดินไหวใต้ทะเล

❖ **ภัยอันเกิดจากน้ำ** น้ำเป็นสิ่งสำคัญในการดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิต แต่อีกด้านหนึ่งน้ำก็ได้สร้างภัยแก่คนในโลกนี้มากมาย มหาศาล ทั้งน้ำแล้ง และน้ำท่วม รวมถึงการเกิดคลื่นยักษ์สึนามิ ซึ่งไม่ว่าจะเกิดขึ้นในรูปแบบใดก็ล้วนสร้างความเดือดร้อน และความเสียหายให้กับคนทั้งชีวิตและทรัพย์สินไม่ใช่น้อย

❖ **ภัยอันเกิดจากลม** ใครที่ติดตามข่าวดินฟ้าอากาศจะเห็นบ้านเรือนที่ถูกลมพายุพัดจะเกิดความเสียหาย ต้นไม้โค่นล้ม ทับสายไฟฟ้าทำให้ไฟดับทั้งเมือง นอกจากนี้ยังมีพายุที่มีระดับความรุนแรงมากกว่าที่เกิดขึ้นในประเทศไทย เช่น ลมพายุไต้ฝุ่น ไชโคลน เฮอร์เคนและทอร์นาโด ที่เกิดขึ้นในแถบอเมริกาและยุโรป ความรุนแรงของลมพายุดังกล่าวสร้างความเสียหายทั้งชีวิต และทรัพย์สินคิดเป็นมูลค่าความเสียหายมหาศาล

❖ **ภัยอันเกิดจากไฟ** ไฟแม้จะมีคุณมหาศาลและก็สามารถสร้างมหัศจรรย์แก่คนไม่ใช่น้อย ทั้งไฟที่เกิดจากธรรมชาติ เช่น ไฟป่า หรือไฟป่าที่เผาทำลายป่าและสิ่งมีชีวิตในแต่ละปีไม่ใช่น้อย

อย่างไรก็ดี เป็นที่น่าสังเกตว่าภัยทางธรรมชาติในยุคนี้ได้พัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว ที่สำคัญก็คือ ภัยทางธรรมชาติได้เกิดขึ้น อย่างเป็นระบบ กล่าวคือ เมื่อภัยธรรมชาติหนึ่งเกิดขึ้นในพื้นที่หนึ่ง ภัยธรรมชาติที่เหลือกก็จะเกิดในพื้นที่อื่น ๆ พร้อม ๆ กัน เช่น เกิดพายุและน้ำท่วมในแถบเอเชีย ในเวลาเดียวกันก็เกิดภัยแล้งจนเกิดไฟไหม้ป่าในแถบอเมริกาหรือยุโรป มีบางช่วงเวลา ที่ภัยธรรมชาติมักจะรวมตัวกันเกิดขึ้นในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งพร้อม ๆ กัน เหมือนจะทำให้คนในพื้นที่นั้นสูญพันธุ์ไปจากโลกนี้ ดังเช่น ที่เกิดขึ้นในประเทศญี่ปุ่น ที่เกิดพายุ แผ่นดินไหว และคลื่นสึนามิถาโถมสร้างความเดือดร้อนและความเสียหายแก่ชาวญี่ปุ่น

2. ภัยที่คนสร้างขึ้น (Human Perils) เป็นภัยในชีวิตที่เกิดจากความคิดและการกระทำของคนเรา ต้องยอมรับ อย่างหนึ่งว่า คนเป็นสัตว์ที่มีสติปัญญาอันล้ำเลิศจนสามารถบังคับสัตว์ประเภทอื่นได้ทั้ง ๆ ที่ขนาดร่างกายของคนเล็กกว่าสัตว์พวกนั้นมาก เมื่อสามารถควบคุมสัตว์ประเภทอื่น ๆ ได้ คนบางคนก็เริ่มคิดจะมาควบคุมคนด้วยกันเอง ใครมีสติปัญญาดีกว่า มักจะเป็นผู้ได้เปรียบเพราะสามารถแสวงหาหรือคิดค้นหากลยุทธ์ที่ล้ำเลิศสามารถหลอกล่อให้คนด้วยกันมาติดกับดักและยินยอม จะอยู่ใต้อาณัติของตนเอง ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนก็คือ ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมระหว่างคนที่อยู่ในตัวเมือง กับคนที่อยู่ในชนบท คนที่อยู่ในตัวเมืองเป็นผู้ที่ได้รับโอกาสทั้งด้านการศึกษา สาธารณสุขรวมถึงด้านอื่น ๆ มากกว่าคนที่อาศัยอยู่ในชนบท ด้วยเหตุนี้เราจะเห็นคนในชนบทเป็นผู้ถูกเอารัดเอาเปรียบจากคนที่อยู่ในตัวเมือง สมัยเด็ก ๆ ผู้เขียนเคยได้ยินผู้ใหญ่ พูดกันว่า ชาวบ้านเราถูกเอาเปรียบทั้งขึ้นทั้งล่อง เวลาจะขายผลผลิตต้องถามคนซื้อว่าจะซื้อกี่โลละเท่าไร เมื่อได้รับเงินแล้ว จะซื้อข้าวของก็ต้องถามคนขายว่าราคาเท่าไร ด้วยเหตุนี้เราจะเห็นได้ว่าภัยที่คนสร้างขึ้นล้วนมาจากกลุ่มคนที่มั่งคั่งมีฐานะทางปัญญาเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตามภัยที่เราพบเห็นและทวีความรุนแรงมากขึ้นทุกวันนี้คือ “ภัยทางสังคม”

3. ภัยทางเศรษฐกิจ (Economic Perils) เป็นภัยที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีพของคน หลัก ๆ จะประกอบไปด้วย ความมั่นคงของอาชีพ หากอาชีพที่มีความมั่นคงย่อมประกันได้ว่าจะมีรายได้เข้ามาจุนเจือตนเองและครอบครัว ทำให้ไม่เกิดการขาดแคลน ในทางตรงข้าม หากอาชีพที่ทำอยู่ไม่มีความมั่นคงการดำเนินชีวิตย่อมสั่นคลอนเมื่อเกิดสัญญาณที่จะก่อให้เกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจ ซึ่งได้เกิดขึ้นในประเทศไทยมาหลายครั้ง และที่หนักหนาสาหัสก็วิกฤตการณ์ต้มยำกุ้งปี 2540 ที่ให้หลายคน ต้องเป็นบุคคลล้มละลาย อาจจะมีเรียกว่าเป็นการ set zero ทางด้านเศรษฐกิจเลยทีเดียว

การดำรงชีพทำให้เกิดภัยในชีวิตอย่างไร

ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นว่าภัยที่มีโอกาสเกิดขึ้นในชีวิตของคนเราทุกคนอย่างเท่าเทียมกันก็คือภัยธรรมชาติ แต่ภัยที่คนสร้างขึ้นมารวมถึงภัยทางเศรษฐกิจนั้นอาจจะมีโอกาสเกิดขึ้นกับทุกคนนั้นไม่เท่าเทียมกันแน่นอน ทั้งนี้เพราะลักษณะการดำเนินชีวิตของแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน ดังนั้นความเสี่ยงหรือโอกาสที่จะประสบภัยดังกล่าวก็ไม่เท่ากัน คนที่มีความระมัดระวัง มีความรอบคอบและใช้สติปัญญาในการตัดสินใจการเลือกวิถีการดำรงชีวิตย่อมมีภูมิคุ้มกันภัยดังกล่าวได้ดีกว่าคนที่ดำเนินชีวิตตามกระแสของโลก ตามเน็ตไอดอลที่ตนเองชื่นชอบในโลกการสื่อสารที่ไร้พรมแดน ดังนั้นรูปแบบการดำรงชีพที่ก่อให้เกิดภัย จะประกอบไปด้วย

1. ภัยที่คนสร้างขึ้น เป็นความเสียหายความเดือดร้อนที่คนเราเป็นผู้สร้างขึ้นมาจากตัวเอง ถ้าเราไม่ทำเหตุที่ก่อให้เกิดภัยดังกล่าว เราก็จะไม่มีโอกาสที่จะประสบภัยดังกล่าวได้เลย ด้วยเหตุนี้ภัยชนิดนี้เราจึงหลีกเลี่ยงได้ แต่เป็นที่น่าสนใจว่าคนในยุคนี้ ประสบภัยที่ตนเองเป็นผู้สร้างขึ้นแทบทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็ภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน ทำไมจึงเป็นเช่นนั้นเพราะคนในยุคนี้ ดำเนินชีวิตด้วย

❖ **ความประมาท** ก่อนที่พระพุทธองค์จะทรงปรินิพพานทรงตรัสปัจฉิมโอวาทว่า “หันทะทานิ ภิกขเว อามันตะยามิ โว วยะธัมมา สังขารา อัปปมาเทนะ สัมปาเทถะ” แปลว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อันว่าสังขารทั้งหลาย ย่อมมีความเสื่อมสลายไป

เป็นธรรมดา ท่านทั้งหลายจึงยังกังวลห่วงอันเป็นประโยชน์ของตน และประโยชน์ของผู้อื่นให้บริบูรณ์ด้วยความไม่ประมาทเกิด” หากย้อนกลับมาดูการดำเนินชีวิตของคนในยุคนี้จะพบว่าดำเนินชีวิตที่ตรงข้ามกับพุทธพจน์จึงทำให้เกิดภัยต่อตนเองมากมาย เช่น อุบัติเหตุ การเจ็บไข้ได้ป่วยอันเกิดจากพฤติกรรมการบริโภคเป็นต้น สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เกิดจากความประมาทในการดำเนินชีวิตแทบทั้งสิ้น

❖ **ความหลง** เป็นเรื่องจิตใจที่มีมิจฉาทิฐิคือเห็นผิดเป็นถูก ผู้เขียนชอบอธิบายคำว่า “หลง” คือ “ลง” แปลว่าไปสู่วัตถุที่ยิ่ง “ลง” ที่มี “ห” นำยิ่งก่อให้เกิดความเดือดร้อนเพราะ “ห” ย่อมาจาก “หายนะ” ดังนั้นผู้เขียนมักจะแปลความให้เห็นชัดก็คือ การนำชีวิตของตนเองไปสู่ความหายนะ นั่นเอง หากถามว่าคนเราหลงอะไรจึงก่อให้เกิดภัยให้กับตนเอง คนเราส่วนใหญ่มักติดความหลงใน 3 สิ่งคือ

❖ **หลงกิน** คือ หลงไหลในสิ่งที่ใช้บำรุงบำเรอร่างกายทั้งของกินและของใช้ เมื่อติดใจสิ่งเหล่านี้ก็มีการกินการใช้ที่ไม่บันยะบันยัง คือ ไม่มีการประมาณในการบริโภคและอุปโภค รวมถึงการกินการใช้ที่ไม่ได้พิจารณาว่ามีคุณค่าต่อชีวิตหรือไม่มุ่งเฉพาะความพอใจที่ได้รับจากการกินการใช้ ด้วยเหตุนี้เราจึงได้เห็นการร้องเรียนต่อสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค เพราะได้รับความเดือดร้อนจากการกินการใช้ในสิ่งของที่ไม่มี “คุณค่า” แต่เป็นสิ่งที่ “ฆ่าคุณ” คือทำให้คนกินคนใช้ได้รับความเดือดร้อนนั่นเอง

❖ **หลงงาม** คือ หลงไหลในรูป ไม่มีสิ่งใดในโลกที่จะดึงดูดชายได้เท่าความงามของสตรี และไม่มีอะไรในโลกที่จะดึงดูดสตรีเท่ากับความงามของบุรุษ การที่คนหลงรูปก็ไม่ได้ออกให้เกิดความเสียหายอะไรถ้ามีสติคอยกำกับอยู่ แต่เนื่องจากความอยากของคนมันไม่มีสิ้นสุด เมื่อได้สิ่งหนึ่งก็อยากอีกสิ่งหนึ่ง ในเรื่องการหลงงามนี้ก็เช่นเดียวกัน หากคนใดหลงติดกับสิ่งนี้แล้ว สิ่งที่จะติดตามมาคือภัย ภัยอย่างเบาก็แค่เสียทรัพย์ ภัยอย่างกลางก็เสียสุขภาพ และภัยอย่างมหันต์ก็คือเสียชีวิต ซึ่งมีตัวอย่างให้เห็นตามสื่อต่างๆ มากมาย

❖ **หลงเกียรติ** คือ หลงไหลในเกียรติยศ ชื่อเสียง บางคนเป็นคนดีพอมีตำแหน่งสูงขึ้นก็เปลี่ยนไป มีเพื่อนฝูงมากขึ้น มีการออกสังคมมากขึ้นและที่สำคัญก็มีค่าใช้จ่ายมากขึ้น หลายคนเคยมีครอบครัวที่อบอุ่นอยู่พร้อมหน้าพร้อมตากันพอหัวหน้าครอบครัวมีเกียรติในสังคมสูงขึ้น ครอบครัวก็เริ่ม “อบอ้าว” บางรายถึงกับต้อง “แตกร้าง” ก็มีให้เห็นอยู่ดาษดื่น ถ้ามองครอบครัวที่อบอุ่นกลายเป็นครอบครัวที่อบอ้าวนั้นสร้างสุขหรือก่อทุกข์ ด้วยเหตุนี้เมื่อได้รับเกียรติเพิ่มสูงขึ้น ก็อย่าหลงไหลเพราะสิ่งเหล่านั้นก็แค่ “หัวโขน” ที่เขาสวมให้เรตามองหน้าที่ย่ำแย่เอาไว้อวดตลอด 24 ชั่วโมงเพราะอาจจะขาดอากาศหายใจได้ ต้องรู้ว่เวลาไหนควรสวมเวลาไหนควรถอด อย่างไรก็ดีคำว่า “เกียรติ” มันเป็นเรื่องที่หอมหวานเย้ายวนใจให้หลายคนกระโจนเข้าหา บางคนยอมเสียเงินจำนวนมากมายเพื่อให้ได้มาซึ่งคำว่า “เกียรติ” เช่น สมัยหนึ่งมีมหาวิทยาลัยห้องแถวแถบอเมริกามาเร่ขายปริญญาเอกกิตติมศักดิ์ให้กับดารานักการเมืองและนักธุรกิจ ในราคา 3 แสนบาท ก็มีกลุ่มคนเหล่านี้จ่ายเงินเพื่อให้ตนเองได้รับเกียรติดังกล่าว หรือแม้แต่งานศพก็ยังเป็นงานที่หลายคนไปเพื่อต้องการแสดงถึง “เกียรติ” ที่ตนเองมีอยู่ ตัวอย่างเช่น มีพ่อของคนไข้เขียนรู้จัก เสียชีวิตในวันที่มีการฉกฉวยศพนั้น ผู้บังคับบัญชาของคนที่เขียนรู้จักไปถึงสุสานช้า จึงไม่ได้รับเกียรติให้ไปวางผ้าไตรบังสกุล พอเสร็จงานคนที่เขียนรู้จักก็ถูกผู้บังคับบัญชาเรียกไปตำหนิว่าไม่ให้เกียรติกัน อีกตัวอย่างหนึ่งมีอธิบดีกรมหนึ่งมาเข้ารับพระราชทานปริญญา ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ และมีการเลี้ยงรับรองท่านด้วย เจ้าหน้าที่ผู้ติดตามก็มากระซิบบอกให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่ต้อนรับว่าคนที่ตักข้าวและเสิร์ฟอาหารให้ท่านอธิบดีต้องเป็นข้าราชการระดับ 5 ขึ้นไปเท่านั้น นี่เป็นตัวอย่างที่เกิดขึ้นจริง ๆ ของคนที่หลงในเกียรติ

2. ภัยทางเศรษฐกิจ เป็นความเดือดร้อนอันเกี่ยวข้องกับฐานะความเป็นอยู่ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการแสวงหาและการใช้จ่าย ในวิชาเศรษฐศาสตร์ได้แบ่งกลุ่มคนโดยเอาลักษณะการแสวงหารายได้และการใช้จ่ายออกเป็น 3 กลุ่มด้วยกันคือ

❖ **คนกลุ่มแรก** เป็นกลุ่มคนที่มีรายได้มากกว่ารายจ่ายทำให้มีเงินเหลือ

❖ **คนกลุ่มที่สอง** เป็นกลุ่มคนที่มีรายได้เท่ากับรายจ่าย

❖ **คนกลุ่มที่สาม** เป็นกลุ่มคนที่มีรายได้น้อยกว่ารายจ่าย

อาจจะมีความคิดว่าคนกลุ่มไหนที่จะต้องประสบภัยทางเศรษฐกิจ คำตอบก็คือ คนทั้ง 3 กลุ่มนั้นแหละที่มีโอกาสประสบกับภัยทางเศรษฐกิจ แม้คนทั้ง 3 กลุ่มมีโอกาสจะประสบภัยทางเศรษฐกิจเหมือนกันแต่ระดับความเดือดร้อนอันเกิดจากภัยดังกล่าวก็มีไม่เท่ากันกล่าวคือ

❖ **คนกลุ่มที่ 3** เป็นกลุ่มคนที่มีความเสี่ยงภัยทางเศรษฐกิจสูงที่สุด เพราะ ความสามารถในการแสวงหารายได้ต่ำกว่ารายจ่ายที่ตนเองต้องจ่าย ซึ่งคนกลุ่มนี้ยังจำแนกออกเป็น 2 กลุ่มย่อย คือ

❖ **กลุ่มคนที่มียรายได้ต่ำ** ไม่สามารถจะแสวงหางานที่สร้างรายได้ที่สูงให้ตนเองได้เพราะเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถต่ำ รายได้ที่ได้รับส่วนใหญ่จะเป็นรายได้ขั้นต่ำที่พอเพียงแต่การยังชีพเท่านั้น หากคนกลุ่มนี้มีพฤติกรรมการใช้จ่ายที่สุรุ่ยสุร่ายโอกาสที่จะประสบความสำเร็จก็ยิ่งมีมากขึ้น เพราะเมื่อรายได้ไม่พอเพียงต่อรายจ่ายหลายคนที่หันไปกู้เงินนอกระบบที่คิดดอกเบี้ยสูงจนเกิดกรณีการติดตามหนี้ที่โหด แต่ก็มีอีกหลายคนหันไปหาเงินโดยมิจฉาชีพทั้งฉกชิงวิ่งราว ลักขโมยรวมถึงโจรกรรม บางรายก็เข้าสู่วงการธุรกิจมืด ซึ่งการกระทำดังกล่าวล้วนแล้วก่อให้เกิดภัยแก่ตนเองมากมาย หลายคนต้องจบชีวิตก่อนวัยอันควร

❖ **กลุ่มคนที่มียรายได้สูง** เป็นกลุ่มคนที่มีความรู้ความสามารถในการแสวงหาแต่ไม่มีความรู้ในการควบคุมความต้องการของตนเองได้ แม้ว่าตนเองจะมีรายได้สูงพอเพียงต่อการดำรงชีพในชีวิตประจำวันได้ แต่เนื่องจากความต้องการที่เกินความพอดีหรือเกินรายได้ทำให้ต้องมีการแสวงหาเงินจากแหล่งอื่น ซึ่งมักจะกระทำในสองลักษณะคือ “กู้” ซึ่งเป็นการนำเอาเงินรายได้ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตมาใช้ก่อน แบบว่าค่อยไปตายเอาดาบหน้าซึ่งส่วนมากก็ตายจริง ๆ ลูกหนี้หลายคนถูกฟ้องล้มละลายเพราะไม่มีความสามารถในการชำระหนี้และต้องถูกให้ออกจากงานเพราะเป็นบุคคลล้มละลาย เมื่อไม่มีทางเลือกหลายคนก็จะแสวงหาเงินในลักษณะที่สองคือ “โกง” นั่นคือการใช้อำนาจหน้าที่ของตนเองแสวงหาเงินที่เรามักคุ้นเคยกันในนาม “การทุจริต” ซึ่งเกิดขึ้นมากในหน่วยงานราชการและลูกลามาไปถึงภาคเอกชน การแสวงหารายได้พิเศษแบบนี้ล้วนมีโอกาสสร้างภัยให้กับคนๆ นั้นแน่นอน หลายคนถูกไล่ออกจากงาน บางคนถูกติดตามยึดทรัพย์ สร้างความเดือดร้อนให้ตนเองในภายหลังอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

❖ **คนกลุ่มที่ 2** เป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงภัยทางเศรษฐกิจรองลงมา เป็นกลุ่มคนที่พึงพอใจในสภาพปัจจุบันเท่านั้น ไม่ได้คิดคำนึงถึงอนาคตที่จะเกิดขึ้น ทำให้ไม่มีการวางแผนทางการเงินหลังจากที่ตนเองไม่ได้ทำงาน ความเดือดร้อนจะเกิดขึ้นเพราะหลังจากไม่ได้ทำงานก็ไม่มีรายได้แต่ความต้องการสิ่งของที่จะใช้ในการดำรงชีวิตอยู่ยังมี แล้วจะเอาเงินที่ไหนไปจ่ายซื้อสิ่งของเหล่านั้น ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่าคนกลุ่มนี้จะมีความเสี่ยงภัยทางเศรษฐกิจในอนาคตอย่างแน่นอน

❖ **คนกลุ่มที่ 3** เป็นกลุ่มคนที่มีความเสี่ยงภัยทางเศรษฐกิจต่ำที่สุด เพราะมีฐานะหลักฐานที่มั่นคงสามารถดำรงชีวิตได้อย่างเป็นปกติสุข ภัยที่จะเกิดขึ้นกับคนกลุ่มนี้ได้ก็มาจาก 2 สาเหตุคือ

❖ “**ความโลภ**” กล่าวคือ มีบางคนที่มีความมั่งคั่งและร่ำรวยอยู่แล้วแต่ก็ยังไม่พอ ยังพยายามแสวงหาช่องทางที่จะทำให้อมั่งคั่งและร่ำรวยให้มากยิ่งขึ้นไปอีก สุดท้ายทำให้สิ่งที่เคยมีก็ลดลงจนบางคนถึงกับกลายเป็นคนยากจนก็มีให้เห็นดาษดื่น ทำให้ไม่จริงเป็นเช่นนั้นเพราะรูปแบบที่คนรวยหลายคนนำเงินไปลงทุนส่วนมากก็คือเล่นหุ้น เหมือนคำกล่าวที่ว่า “คนจนเล่นหวยคนรวยเล่นหุ้น” ซึ่งการลงทุนประเภทนี้มีความเสี่ยงสูงยิ่งไม่มีคนเล่นไม่มีความรู้และประสบการณ์ก็เหมือนแมลงเม่าบินเข้ากองไฟ

❖ “**ใช้เงินไม่เป็น**” กล่าวคือ ใช้เงินเหมือนเศษกระดาษ หากใครไม่เชื่อลองพิมพ์ “ลูกคนรวยใช้เงิน” แล้วค้นหาใน Google จะพบว่ามียุคคนร่ำรวยทั่วโลกที่ใช้เงินแบบเศษกระดาษ หลังจากนั้นก็พิมพ์คำว่า “คนรวยตกยาก” ก็จะพบคนที่เคยร่ำรวยมากมายหลายคนกลายมาเป็นคนจน เหตุผลที่ทำให้คนร่ำรวยกลายมาเป็นคนจนได้ก็คือ “ใช้เงินไม่เป็น” หรือ “ไม่รู้คุณค่าของเงิน” คนกลุ่มนี้มักเป็นทายาทของคนร่ำรวย เกิดมาบนกองเงินกองทองไม่รู้จักความยากลำบาก และที่สำคัญพ่อแม่ตามใจจนเคยตัว

มีแนวทางใดบ้างที่จะหลีกเลี่ยงความเสี่ยงภัยในชีวิต

ภัยทั้งสองรูปแบบที่กล่าวมาข้างต้นจะเป็นภัยที่คนเรามีโอกาสลดความเสี่ยงได้ แต่การที่จะลดความเสี่ยงได้นั้น ต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการคิดในด้านการดำรงชีวิต อย่างไรก็ตามที่นิยมรับกันมานานแล้วว่าคนเรานั้นมีอะไรไม่เท่าเทียมกันทำให้เกิด “ฐานะ” ขึ้นในสังคมของมนุษย์ “ฐานะ” นั้นบ่งบอกถึงระดับความเป็นอยู่หรือการระดับมาตรฐานการดำรงชีวิต คนที่มีระดับฐานะดีก็จะมีรูปแบบการดำรงชีวิตที่ดี สะดวกสบายและมีความสุข ในขณะที่คนที่มีระดับฐานะไม่ค่อยดีมากนักก็มักมีความลำบาก อัดคัดขัดสน บางคนเลือกจบชีวิตเพื่อหนีความลำบากดังกล่าว “ฐานะ” ที่บ่งบอกถึงระดับการดำรงชีวิตของคนนั้นจะประกอบไปด้วย

1. ฐานะทางเศรษฐกิจ: เป็นระดับของความมั่งคั่งในทรัพย์สินเงินทอง หากใครมีสิ่งเหล่านี้มากก็แสดงให้เห็นถึงความมั่งคั่งศรีสุขของคน ๆ นั้น เพราะมีอำนาจซื้อเหลือเฟือแบบว่า “อยากกินได้กินอยากใช้ได้ใช้” ไม่ต้องใช้ชีวิตอย่างกระแหม่กระหม่อม ภาษาของนักการเงินมักจะเรียกคนคนกลุ่มนี้ว่า “คนที่มีอิสรภาพทางการเงิน” หากถามว่าทำไมคนกลุ่มนี้ถึงมีความมั่งคั่ง คำตอบก็จะมี 2 ข้อคือ

❖ คำตอบแรกเป็นคำตอบตามหลักวิชาการทางด้านเศรษฐศาสตร์ก็คือ คนกลุ่มนี้มีประสิทธิภาพในการแสวงหารายได้และการใช้จ่ายที่ดีเยี่ยม กล่าวคือ เขาสามารถแสวงหารายได้มากในขณะที่เดียวกันเขาก็สามารถควบคุมรายจ่ายของตนเองได้ค่อนข้างดีเยี่ยมจนทำให้มีเงินเหลือเก็บ และนำเงินเก็บไปเป็นเงินทุนเพื่อแสวงหาผลตอบแทนเช่น ลงทุนในสินทรัพย์ทางการเงินอาทิ

หุนกัฏให้ผลตอบแทนสูง ๆ เป็นต้น การกระทำในลักษณะดังกล่าวทำให้คนเหล่านี้มีรายได้เพิ่มขึ้นอีก 1 ช่องทาง นอกเหนือจากรายได้จากการทำงานประจำ

❖ คำตอบที่สองเป็นคำตอบตามหลักของพระพุทธศาสนา พระพุทธองค์ทรงตรัสไว้ว่า “กัมมฺมา วัตติ โลโก” แปลว่า “สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม” คือ เราทำอะไรเอาไว้สิ่งนั้นก็จักกลับมาตอบสนองเราไม่ช้าก็เร็ว เมื่อคนเหล่านี้เป็นคนที่ได้ทำบุญไว้ในชาติปางก่อนมาก เมื่อเกิดมาในชาตินี้ทำให้ได้เกิดมาในตระกูลของคนร่ำรวย เหมือนคำโบราณที่ว่า “คาบซ้อนเงินซ้อนทองมาเกิด” คนกลุ่มนี้จึงน่าจะสะดวกสบายมากกว่าคนกลุ่มแรกเพราะไม่ต้องเหนื่อยในการแสวงหา

ดังนั้นเหตุที่ทำให้คนเรามีฐานะทางเศรษฐกิจที่ต่างกัน ผลที่ปรากฏก็ย่อมมีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะในระยะยาว กล่าวคือ คนที่มีความมั่งคั่งจากการประกอบอาชีพย่อมมีฐานะมั่นคงมากกว่าคนที่มียุณมาเกิด เพราะการที่ร่ำรวยเพราะบุญแต่ขาดกุศลทำให้เขามีฐานะร่ำรวยจริง แต่ขาดปัญญาในการรักษาทรัพย์ ทั้งนี้เนื่องจากบุญจะทำให้เกิดทรัพย์ภายนอก ส่วนกุศลจะทำให้เกิดทรัพย์ภายในคือปัญญา กุศลก็คือการทำความดีที่ไม่ได้มุ่งหวังผลตอบแทน ในขณะที่เราทำไม่ได้ตั้งจิตอธิฐานขอโน้นขอนี้ การที่เราทำความดีและอธิษฐานขอโน้นนั่นนี่ถือเป็นการทำบุญเท่านั้น ดังนั้นเราจะเห็นการนำเสนอข่าวเศรษฐกิจยากกันเป็นประจำเพราะเขาทำแต่บุญ ดังนั้นเวลาจะประกอบคุณงามความดีอันใดขอให้มุ่งเอากุศลเป็นสำคัญ เพราะบุญเป็นส่วนหนึ่งของกุศล

2. ฐานะทางสังคม: เป็นระดับของการยอมรับยกย่องบุคคลนั้นในสังคม ในสมัยก่อนการยอมรับและยกย่องใครคนใดคนหนึ่ง จะมุ่งดูวัตรปฏิบัติของคนนั้นเป็นสำคัญ หากเป็นคนดีแล้วก็จะได้รับการยอมรับและยกย่อง แม้ว่าฐานะทางเศรษฐกิจจะไม่มีมากนัก เมื่อเวลาเปลี่ยนไปความคิดของคนในโลกนี้ก็เปลี่ยนตาม การยอมรับและยกย่องของคนในสังคมกลับไปดูเครื่องหมายใบประกาศ เป็นสำคัญ ด้วยเหตุนี้หลายคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีก็มุ่งที่จะแสวงหาเครื่องหมายเหล่านี้ เพื่อประกาศให้คนในสังคมว่าฉันเป็นคนดี น่าเคารพยกย่อง

จนเกิดมีอาชีพหนึ่งขึ้นมาในปัจจุบันคือ “มิชชันนารี” ที่คอยสอดส่องหาคนที่ต้องการแสวงหาเครื่องหมายที่สังคมยอมรับว่าเป็นสัญลักษณ์ของคนดี มีการนำเสนอข่าวแก๊งพวกนี้ บางแก๊งถึงกับเอาสถาบันชั้นสูงที่ประชาชนคนไทยเทิดทูนไว้เหนือหัวมาแอบอ้าง เพื่อให้ตนเองดูดีและคนให้ความเคารพนับถือ พอความแตกขึ้นมาก็มีผู้เสียหายจำนวนมากที่หลงเชื่อ และสูญเสียเงินไปจำนวนไม่น้อย

จากการที่ได้กล่าวมาข้างต้นถึง “ฐานะ” ที่จำแนกกลุ่มคนในโลกนี้ และการดำรงชีวิตอย่างไรจึงจะหลีกเลี่ยงภัยในชีวิตได้ คำตอบคือ “การดำรงชีวิตให้ต่ำกว่าฐานะ” บางคนอาจจะแย้งว่าในเมื่อมีฐานะเศรษฐกิจและสังคมดีแล้วทำไมไม่ต้องมาทำตัวเหมือนคนตกทุกข์ได้ยาก ให้คนมาดูแลคน คำอธิบายยิบต่องต่อไปนี้จะชี้ให้เห็นว่า หากเราดำรงชีวิตเช่นนี้ชีวิตเราจะมีสุขอันเกิดจากไม่มีภัยอันใดมารบกวน และเรายังคงดำเนินชีวิตได้ตามปกติ อายากินอะไรก็ได้กินอยากใช้อะไรก็ได้ใช้ ไม่มีใครมาดูแลคนเพราะคนในสังคมรอบข้างเรายังให้ความเคารพยกย่องจากการดำรงชีวิตที่ต่ำกว่าฐานะ

1. การดำรงชีวิตทางเศรษฐกิจที่ต่ำกว่าฐานะ เป็นการดำเนินชีวิตที่มีเหตุผลตามหลักพระพุทธศาสนา และสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ก็ได้นำมาประยุกต์ใช้ ดูได้จากการให้คำนิยามในหลาย ๆ ส่วน โดยเฉพาะความหมายของวิชาเศรษฐศาสตร์ ที่ให้ความหมายไว้ว่า “เป็นวิชาที่ว่าด้วยการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดเพื่อตอบสนองความต้องการหรือความอยากที่มีอยู่อย่างไม่จำกัด เพื่อให้ได้รับอรรถประโยชน์สูงสุด” จากความหมายดังกล่าวพอจะอธิบายได้ว่าคนเราทุกคนมีความอยากไม่มีสิ้นสุด แต่สิ่งที่จะตอบสนองนั้นมีจำกัด ดังนั้นเราจะต้องเลือกกินเลือกใช้สิ่งที่มีประโยชน์มีคุณค่าต่อชีวิตของเราเท่านั้น อะไรที่ไม่มีความจำเป็นก็หลีกเลี่ยง ซึ่งสอดคล้องกับหลักพระพุทธศาสนา คือ คนเรามีกิเลสตัณหา มาก การแสวงหาของมาบำรุงบำเรอ นั้นเป็นทุกข์ เพื่อกำจัดทุกข์เราก็ต้องระงับหรือกำจัดความอยากที่ไม่จำเป็นลงโดยใช้ขันติคือความอดทนอดกลั้นต่อสิ่งเย้ายวนที่ผู้ประกอบกรนำมาล่อใจเราติดกับดัก แม้ว่าเราจะมีความสามารถซื้อเราก็จะไม่ซื้อเพราะไม่มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของเรา ในทางเศรษฐศาสตร์ได้แบ่งสินค้าและบริการไว้เป็น 2 ประเภทคือ สินค้าและบริการที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต สินค้าและบริการประเภทนี้เพื่อให้มีราคาแพงแสนแพงเราก็ต้องซื้อต้องหามาใช้ แต่สินค้าอีกประเภทหนึ่งคือ สินค้าที่ไม่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต ไม่มีชีวิตก็ดำรงอยู่ได้ แต่ที่ต้องแสวงหามาใช้เพราะ “มิชชันนารี” คือ ความสำคัญผิด การที่เราใช้ชีวิตที่มีความสะดวกสบายมากเกินก็ไม่ได้มีผลดีต่อชีวิตมากนัก โดยเฉพาะภัยด้านสุขภาพ นอกจากนี้การที่เราไม่คิดผลในการเลือกซื้อและใช้สิ่งที่มีประโยชน์ทำให้เราเองก็ไม่ต้องไปโหมทำงานเพื่อแสวงหารายได้ เพราะรายได้ที่เรามีอยู่หากรู้จักกินรู้จักใช้ย่อมมีเงินเหลือเก็บ ซึ่งเงินเหลือเก็บดังกล่าวยังนำไปแสวงหาผลตอบแทนในรูปแบบเงินลงทุนได้อีกทางหนึ่งด้วย อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตอย่างหนึ่งว่าทุกวันนี้ภัยเศรษฐกิจได้เกิดขึ้นกับคนที่ฐานะทางเศรษฐกิจที่ไม่ค่อยดีนัก แต่พยายามใช้ชีวิตในลักษณะว่าตนเองมีฐานะทางเศรษฐกิจดี โดยอาศัยอำนาจซื้อที่ได้มาจาก “การกู้ยืมเงิน” หลายต่อหลายคนที่ถูกล่อให้มาติดกับดักหนี้

จนดินไม่หลุดจนกลายเป็นบุคคลล้มละลายก็มีให้เห็นอยู่มากมาย ด้วยเหตุนี้หากต้องการหลีกเลี่ยงภัยทางเศรษฐกิจให้นักถึงคำสอนของคนโบราณที่กล่าวไว้ว่า “คนจนทำตัวอย่างคนรวยไม่มีวันรวย คนรวยทำตัวอย่างคนจนไม่มีวันจน” อนึ่งแม้ว่าเราจะมีรายได้มากมีทรัพย์สินเงินทองมาก เรายังคงดำรงชีวิตเฉกเช่นเดิม ส่วนที่เหลือก็เก็บออมเอาไว้ในบั้นปลายชีวิตหลังหยุดทำงาน และอีกส่วนหนึ่งก็นำไปทำกุศลสงเคราะห์คนที่เขามีความเดือดร้อนเนื่องจากรายได้ไม่พอยังชีพ การดำรงชีวิตต่ำกว่าฐานะจึงเป็นประโยชน์เพราะสามารถหลีกเลี่ยงในชาตินี้คือไม่มีความเดือดร้อนในการดำรงชีวิตเพราะมีกินมีใช้อยู่ และหลีกเลี่ยงในชาติต่อ ๆ ไป เพราะเรามีกุศลกรรมมากย่อมพาเราไปเกิดในตระกูลที่มีฐานะและไม่ต้องลำบาก

2. การดำรงชีวิตทางสังคมให้ต่ำกว่าฐานะ เป็นการดำรงชีวิตเป็นปกติธรรมดา ไม่ต้องไปแสวงหาหรือทำอะไรที่มุ่งหวังการยอมรับ การสรรเสริญ เยินยอ เป็นการดำเนินชีวิตที่เป็นไปตามทำนองคลองธรรมยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้อง ไม่จำเป็นต้องมีเครื่องหมายเป็นสิ่งค้ำประกันว่าตัวตนของเราเป็นคนดีที่สังคมต้องเคารพยกย่อง เพราะการทำคุณงามความดีนั้นเราได้ผลตั้งแต่เราทำแล้ว ส่วนการทำคุณงามความดีเพื่อต้องการเกียรติยศชื่อเสียงนั้น เราได้แต่เครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ที่นำไปอวดไปโชว์ให้คนอื่นหลงคารพยกย่อง การดำเนินชีวิตทางสังคมที่ต่ำกว่าฐานะไม่ได้ทำให้ฐานะทางสังคมเราหายไป ในทางตรงข้ามหากเราพยายามสร้างฐานะทางสังคมเพื่อให้สังคมเคารพยกย่อง ต้องสูญเสียเงินทองในการออกงานสังคม หรือซื้อเครื่องหมายสัญลักษณ์เพื่อให้คนในสังคมเห็นว่าตนเองก็มีสัญลักษณ์ที่แสดงถึงฐานะทางสังคม การกระทำดังกล่าวเป็นการเปิดช่องให้ภัยทางสังคมเข้ามาเกี่ยวข้องกับชีวิตอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ มีทั้งมิฉฉาชีพที่พยายามเข้ามาตีสนิทเพื่อหวังผลประโยชน์แลกกับฐานะทางสังคมที่จะได้รับ นอกจากนี้หากเป็นคนที่มีฐานะทางสังคมคนรู้จักมักจี่มากในสังคมย่อมมีค่าใช้จ่ายทางสังคมมากตามไปด้วย หากพิจารณาด้วยเหตุและผลหากดำเนินชีวิตตามปกติไม่ต้องไปออกแสวงหา และนำเงินที่ใช้ไปในการแสวงหาสร้างบุญสร้างกุศลยังจะนำคุณประโยชน์ให้กับตนเองทั้งชาตินี้และชาติหน้า นอกจากนี้ตนเองจะต้องยึดติดกับการหลงภาพมายาที่สังคมสร้างขึ้นมา บางคนนำฐานะทางสังคมมากำหนดลักษณะการดำเนินชีวิต ทำให้การดำเนินชีวิตของตนเองเป็นไปด้วยระเบียบแบบแผน ไม่มีอิสรภาพเพราะเกรงคำครหาจากสังคม เป็นต้น

บทสรุป

ภัย ก็คือ สิ่งทำลายทำให้เกิดความเสียหาย หรือสิ่งสร้างความทุกข์ความเดือดร้อน ซึ่งทุกสิ่งที่เกิดขึ้นมาล้วนมีภัยประจำตัวด้วยกันทั้งสิ้น ในส่วนของคนที่ชอบเรียกตัวเองว่าเป็นมนุษย์ ที่แปลว่าสัตว์ประเสริฐนี้ ก็มีภัยมากมายรอบตัวทั้งภัยจากภายในตัวเอง และภัยจากภายนอก รวมทั้งภัยจากธรรมชาติที่อาจจะเกิดขึ้นเมื่อไรก็ได้โดยเราไม่อาจล่วงรู้ล่วงหน้าได้ พระพุทธองค์สอนไม่ให้พวกเราประมาท เพราะมนุษย์นั้นมีภัยรอบด้าน แม้จะอยู่เฉยๆ ร่างกายก็กำลังก้าวไปสู่ความแก่และความตายอยู่ทุกขณะ ยิ่งถ้าเราเคลื่อนไหวมากและเร็ว ก็จะต้องเสี่ยงกับภัยมากขึ้นเป็นเงาตามตัว บางคนอาจจะคิดว่าจะมีบุคคลหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์มาช่วยให้พ้นจากความหายนะเหล่านี้ได้ ซึ่งนั่นจะยิ่งเป็นการเพิ่มความประมาทเข้าไปอีก เพราะเมื่อเอาเข้าจริงแล้วก็ไม่มีอะไรจะมาช่วยเหลือเราได้เลย มีแต่ตนเองเท่านั้นที่ต้องพึ่งตนเอง ดังนั้นเราจึงไม่ควรประมาท เพราะถ้าเราประมาทก็เหมือนกับว่าเรากำลังเดินไปสู่ความหายนะโดยไม่รู้ตัว เพราะในที่สุดไม่ว่าก็เร็วภัยก็ต้องเกิดขึ้นแก่ผู้ที่ประมาทอย่างแน่นอน ซึ่งก็ทำให้ผู้ที่ประสบภัยต้องพบกับความทุกข์ ความเดือดร้อนอย่างไม่มีทางหลีกเลี่ยง ซึ่งการป้องกันก็คือการมีสติระวังอย่าทำอะไรที่ผิดหรือชั่ว หรือแม้ไม่ผิดทั้งหลาย เช่น กินและใช้อย่างฟุ่มเฟือย แล้วหันมาทำแต่ความดี ประหยัดอดออม ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน เพียงเท่านั้นเราก็สามารถจะพ้นจากภัยที่ป้องกันได้ เช่น ความยากจน ความขาดแคลน โรคภัยต่าง ๆ เป็นต้น ส่วนภัยที่ไม่สามารถป้องกันได้เช่น อุบัติเหตุ แผ่นดินไหว น้ำท่วม ลมพายุ หรือคลื่นยักษ์ถล่มบ้านเรือน เมื่อเราเตรียมพร้อมรับมันเอาไว้แล้ว มันก็จะไม่สร้างความเดือดร้อนให้มากมายนักได้ และที่สำคัญเราจะต้องหมั่นฝึกฝนอบรมจิตใจให้เกิดสมาธิและปัญญาเอาไว้ เพื่อเตรียมรับภัยที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งที่ต้องเกิดขึ้นแน่นอน เช่น ความแก่ เจ็บ ตายและภัยที่ไม่แน่นอน เช่น แผ่นดินไหว น้ำท่วม ลมพายุ คลื่นยักษ์ รวมถึงภัยทางเศรษฐกิจและสังคมเอาไว้ เพื่อจะได้ไม่เศร้าโศกเสียใจมากจนเกินไปเมื่อภัยนั้นมาถึงเข้าจริง ๆ ■

เอกสารอ้างอิง

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2551). ภัยพิบัติ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: www.royin.go.th (12 ตุลาคม 2559).

อารีย์ เชื้อเมืองพาน. (2551). เศรษฐศาสตร์การเงินส่วนบุคคล. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://lms.mju.ac.th/index_thai.php (12 ตุลาคม 2559).